

BoekStartdag 2024: samen aan de slag!



- › Een praktische gids om bibliotheken te inspireren en op weg te helpen om iets moois te maken van de BoekStartdag én van andere BoekStartmomenten.



BoekStart

Inleiding	3
1. Waarom een BoekStartdag?	4
2. Voor wie is de BoekStartdag?	4
3. Samenwerken met lokale partners	5
4. Planning en programmering	7
4.1. BoekStart goed zichtbaar	7
4.2. Een BoekStartinloopochtend	7
4.3. (Kleine) activiteiten die je zelf kunt organiseren in de Bibliotheek	8
4.4. Organisaties met activiteiten voor de allerjongsten	10
4.5. Activiteiten van bibliotheken	11
4.6. Activiteiten op afstand	12
5. Communicatie	12
6. Draaiboek	13
7. Praktische tips	14
8. Checklist	15
9. Evaluatie	16

Inleiding

Op zaterdag 1 juni 2024 organiseert BoekStart samen met de bibliotheken opnieuw een landelijke BoekStartdag. De afgelopen drie jaar hebben er al veel bibliotheken met enorm enthousiasme gezorgd voor een waardevolle en feestelijke dag voor jonge kinderen en hun (groot-)ouders. Vaak bleven de ouders en hun kind(eren) de hele ochtend/middag om van het programma te genieten.

De BoekStartdag is dé gelegenheid om in de Bibliotheek de allerjongste bezoekers en hun (groot)ouders extra hartelijk welkom te heten en een aantrekkelijk programma te bieden. Het gaat hierbij om het bereiken van alle jonge kinderen, dus ook -of juist ook- meertalige en taalzwakke gezinnen en jonge kinderen met bijv. een visuele beperking.

Het aanbod van activiteiten voor 0- tot 2,5-jarigen is vaak beperkt en lang niet overal binnen handbereik. Met het organiseren van een BoekStartdag kunnen bibliotheken hier mooi op inspringen en daarmee de Bibliotheek op de kaart zetten.

Je kunt de BoekStartdag volledig zelf invullen naargelang de mogelijkheden en de middelen die je hebt. Dat kan op verschillende manieren. Je kunt BoekStart die dag centraal zetten maar je kunt ook een activiteit organiseren die bij BoekStart aansluit, al of niet met een samenwerkingspartner (zie hoofdstuk 3). Kies bijvoorbeeld voor een uitgebreid programma met verschillende workshops, of hou het juist klein en zet in op gezellige laagdrempelige voorleesmomenten. Voorgaande jaren waren er ook goede ervaringen met online activiteiten, al dan niet in combinatie met een fysiek programma.

Deze inspiratiegids helpt je om de BoekStartdag tot een succes te maken. We geven suggesties over wat je zoal kunt organiseren, met welke partners je kunt samenwerken en via welke kanalen je kunt communiceren. Je vindt hier allerlei ideeën voor laagdrempelige activiteiten die je zelf kunt organiseren. Daarnaast is er ook een overzicht van organisaties die een aanbod hebben voor de BoekStartdoelgroep. Informeer bij partners in de gemeente: misschien valt er gezamenlijk op te trekken!

De inspiratiegids helpt je op weg om iets moois te maken van de BoekStartdag én van andere BoekStartmomenten. Ook als jouw Bibliotheek niet deelneemt aan de BoekStartdag (we hopen natuurlijk van wel), vind je hier inspirerende informatie die je kan helpen bij het organiseren van activiteiten voor de allerjongste doelgroep.

We wensen je een succesvolle BoekStartdag. Samen maken we BoekStart extra zichtbaar!



1. Waarom een BoekStartdag?

Op de vorige drie landelijke BoekStartdagen, in 2021, 2022 en 2023, namen bibliotheken deel met allerlei activiteiten van groot tot klein, binnen en buiten, online of een combinatie daarvan. Ook als - vaak kleinere - bibliotheken niet de financiële middelen hadden, werden er genoeg mogelijkheden aangegrepen om er iets leuks van te maken. Bijvoorbeeld met een workshop rond een van de vijf genomineerde Babyboekjes van het jaar 2022 (zie [deze pagina](#)) of een leuke speurtocht door de Bibliotheek (zie kleine activiteiten bij 4.3). Vanuit ouders kwam de enthousiaste vraag of ook hun Bibliotheek meedeed. Je kunt als Bibliotheek dus zeker inspelen op een behoefte. Op naar een feestelijke BoekStartdag 2024!

BoekStart is meer dan alleen een oranje koffertje met leuke boekjes meegeven voor thuis. De BoekStartdag is het uitgelezen moment om dat te laten ervaren. Door het verhaal van BoekStart te verbinden aan het al vroeg stimuleren van de taalontwikkeling, wordt het des te overtuigender.

Tijdens de BoekStartdag staat de Bibliotheek in het teken van jonge gezinnen met kinderen van 0 – 2,5 jaar: een openhuisdag in de Bibliotheek! Hét moment om het aanbod voor de allerjongsten extra in de kijker te zetten en ouders te laten zien dat de Bibliotheek er werkelijk is voor alle leeftijden! Goed om te weten: de BoekStartdag hoeft niet per se in de Bibliotheek plaats te vinden, zolang de directe link met de Bibliotheek maar duidelijk is.

2. Voor wie is de BoekStartdag?

De BoekStartdag staat in het teken van jonge gezinnen. Als ouders van heel jonge kinderen eraan toe komen een activiteit te ondernemen die is afgestemd op hun kinderen, ervaren ze vaak dat het aanbod voor hen en hun baby beperkt is. Daar ligt een mooie gelegenheid voor bibliotheken! Als Bibliotheek kun je laten zien dat jonge gezinnen meer dan welkom zijn en dat er zelfs speciale aandacht wordt gegeven aan de allerjongsten. Natuurlijk zijn ook grootouders met hun kleinkinderen van harte welkom! Juist zij hebben vaak de tijd en gelegenheid, en zijn op zoek naar iets leuks om met hen te ondernemen.

De BoekStartdag biedt ook de mogelijkheid om pedagogisch medewerkers, gastouders en speciale doelgroepen te laten zien wat de Bibliotheek te bieden heeft voor de jongste kinderen. Denk ook aan het uitnodigen van (nieuwe) samenwerkingspartners om hen kennis te laten maken met BoekStart.

tip

Geef op de BoekStartdag een speciaal (tijdelijk) voordelig ouderabonnement mee. Zo maken ouders ook kennis met het aanbod van de Bibliotheek.



tip

Het is heel belangrijk dat de focus op de allerjongsten ligt, maar als je jonge gezinnen in de Bibliotheek wil ontvangen, zorg dan ook voor een leuke activiteit voor de oudere broer of zus. Dat hoeft niet groots te zijn en mag het aanbod voor de allerjongsten niet overschaduwen. Kleurplaten of een knutselmoment kunnen al voldoende zijn. Of misschien willen ze wel leren voorlezen aan de kleine broer of zus?

3. Samenwerken met lokale partners

Het is aantrekkelijk om samen te werken met partners die ook activiteiten organiseren voor de jongste doelgroep en hun ouders. Maak kennis met hun programma en bekijk wat je voor elkaar kan betekenen. Kan aan de activiteiten die anderen organiseren een vervolg worden gegeven in de Bibliotheek? Of kan de Bibliotheek aanwezig zijn bij een activiteit die bij een van de partners plaatsvindt? Vraag je partners ook om input. Misschien hebben zij wel praktische en inspirerende tips. Let er wel op dat er tijdens de bijeenkomst ook genoeg tijd is om aandacht aan BoekStart, interactief voorlezen en bibliotheekbezoek te besteden, zeker als de bijeenkomst plaatsvindt bij de samenwerkingspartner.

tip

Breng partners ruim op tijd op de hoogte zodat ze ook in hun programmering rekening kunnen houden met de BoekStartdag en er ook over kunnen communiceren.

De voordelen van samenwerken

- Je kunt een nieuw publiek aanspreken.
- Je kunt eventuele kosten delen.
- Misschien kunnen partners helpen bij het aanleveren van materiaal, zoals kussens, speelgoed, enz.
- De BoekStartdag kan een aanleiding zijn om verdere structurele samenwerkingen op te zetten.

Belangrijke partners

Gastouder(bureau)s

Gastouders worden graag betrokken bij de Bibliotheek. Vraag hen om voor te lezen op de BoekStartdag of een andere activiteit te begeleiden. Voor kleintjes is het leuk 'hun gastouder' daar te treffen. Bovendien kunnen gastouders de ouders van hun oppaskinderen enthousiast maken voor de BoekStartdag.

Gemeente

Communiceer de BoekStartdag zeker naar de gemeente. Het is goed om de Bibliotheek op de kaart te zetten. Vertel over de laagdrempeligheid van de Bibliotheek voor alle gezinnen, juist ook voor de kwetsbare. Wie weet is er nog een potje beschikbaar om de BoekStartdag extra luister bij te zetten.

Jeugdgezondheidszorg/consultatiebureau

Misschien heb je al een lijntje met het consultatiebureau d.m.v. de BoekStartcoach om met name taalzwakke gezinnen te bereiken. Het consultatiebureau is sowieso een vaste partner van BoekStart. Informeren over de BoekStartdag zorgt weer voor een contactmoment. Of laat de Jeugdgezondheidszorg er een rol bij spelen door de wijkverpleegkundige te laten vertellen over bijvoorbeeld taalontwikkeling, praten met jonge kinderen of tweetaligheid.

Kinderopvang

Kinderopvangorganisaties zijn een ideale partner om samen mee op te trekken om de BoekStartdag tot een succes te maken en ouders aan te sporen om naar de Bibliotheek te gaan. Maar wie weet kunnen ze ook wel helpen om de Bibliotheek om te vormen tot een fijne plek voor baby's en peuters. Misschien wil een pedagogisch medewerker wel op de dag zelf een activiteit begeleiden.

(Kinder)boekwinkel

De boekwinkel heeft ook interesse in deze doelgroep: kijk of je samen een actie kunt houden door bijvoorbeeld een auteur of illustrator centraal te stellen/uit te nodigen.

>> Samenwerking met de (kinder)boekwinkel

Wat?

Een kinderboekenmarkt in of bij de Bibliotheek.

Met wie?

(Kinder)boekwinkel, plaatselijke initiatieven als de Kringloopwinkel, minibieb, KinderzwerfboekStation.

Hoe?

Met een tot kraampje omgebouwde tafel.

Uitbreiden?

- meerdere kraampjes: elke boekenpartner één;
- voor de Bibliotheek ook een kraampje inrichten;
- een ruilkraampje waar kinderen zelf meegebrachte boeken kunnen ruilen;
- samen met de (kinder)boekwinkel een auteur/illustrator uitnodigen, natuurlijk liggen diens boeken in het kraampje om te signeren.

>> Samenwerking met het consultatiebureau

Wat?

Een workshop over leren praten (eventueel online).

Met wie?

De jeugdverpleegkundige eventueel samen met de voorleesconsulent.

Hoe?

Ouders kunnen intekenen voor een interessant verhaal over de taalontwikkeling van hun jonge kind, zoals in [dit filmpje](#). Binnen de JGZ zijn meerdere cursussen of workshops over dit onderwerp, en breder over de verzorging van de baby, bekend. Bespreek samen wat de mogelijkheden zijn voor de BoekStartdag.

Uitbreiden?

De voorleesconsulent kan aanvullen met informatie over voorlezen en geeft boekentips.

Minder voor de hand liggende partners

mbo/hbo-studenten pedagogisch werk of vergelijkbare opleidingen

Studenten zijn vaak creatievelingen. Je kunt hun vragen leuke activiteiten uit te werken en te verzorgen op je BoekStartdag. Zo krijgen zij ook de kans om praktische ervaring op te doen en krijg je er als Bibliotheek iets leuks voor terug.

Lokale middenstand en horeca

Denk aan winkels die producten voor de BoekStartdoelgroep verkopen: natuurlijk de (kinder)boekwinkel maar bijvoorbeeld ook de speelgoedwinkel, drogist, kinderkledingzaken. Er valt vast een ludieke gezamenlijke actie te bedenken compleet met een drankje of ijsje bij dat ene leuke tentje.

Cultureel Centrum

Een Cultureel Centrum kan voorstellingen programmeren die je niet zo makkelijk in de Bibliotheek kunt laten doorgaan. Als de Bibliotheek op enige afstand is, kun je zorgen dat de Bibliotheek zichtbaar aanwezig is in het Cultureel Centrum. Je zou ook een route kunnen uitstippelen tot in je Bibliotheek waar je dan nog voor een leuke activiteit of een hapje en een drankje kunt zorgen.

Muziekschool, Dansschool en Kunstacademie

Baby's en peuters houden van muziek en bewegen! Speel er op in door studenten van de muziekschool iets te laten uitwerken voor de jongste doelgroep. Misschien kan de Kunstacademie wel vrolijke tekeningen maken voor de BoekStartdag, om zo je Bibliotheek feestelijk in te richten. Felle kleuren doen het goed bij jonge kinderen. Dansen en bewegen vinden jonge kinderen fijn. Stampen als een olifant of andere dieren nadoen uit een boekje, bewegen op bekende kinderliedjes. Ideeën genoeg om te bedenken en de hulp van de dansschool of sportschool in te roepen.

Musea

Veel musea hebben tegenwoordig rondleidingen voor gezinnen met peuters. Als er op de BoekStartdag een rondleiding is, kun je daar zorgen voor een boekenstandje met boekjes over het thema dat aan bod komt. Zo maak je de link met boeken. Zorg er weer voor dat ouders weten dat er in de Bibliotheek ook activiteiten worden georganiseerd.

>> Samenwerking met de kinderopvang

Wat?

Bibliotheekbezoek voor kinderopvanggroep(en).

Met wie?

Lokale kinderopvang (pedagogisch medewerkers en kinderen).

Hoe?

Een leuk en leerzaam bibliotheekbezoek rondom een prentenboek, voor pedagogisch medewerkers en kinderen (en nodig ouders ook uit om deel te nemen). Zorg voor een warm welkom in de Bibliotheek. Lees het prentenboek interactief voor in de BoekStarthoek of op een andere gezellig ingerichte plek in de Bibliotheek. Begin en start de voorleesactiviteit met het [BoekStartlied 'De Voorleestrom'!](#)

Uitbreiden?

- Bied ook een kleine activiteit (knutselen, zingen, dansen) passend bij het voorgelezen prentenboek aan.
- Stel een goodiebag samen voor ieder kind, om mee te geven naar huis.
- Organiseer ook een voorleesactiviteit rondom een prentenboek op locatie bij de kinderopvang. Maak ter inspiratie bijvoorbeeld gebruik van het aanbod van de [Boekideeën op BoekStartpro](#), [de Voorleesvogel](#), [de BoekStart-BoekenPret](#) [Speelontdekboeken](#) of de [Digitale Voorleestas](#).

4. Planning en programmering

De BoekStartdag is een feestdag. Maar een feest hoeft niet ingewikkeld en duur te zijn! Op een eenvoudige manier kun je al heel wat leuke dingen doen, je kunt het klein houden zonder grote kosten te maken. In de eerste plaats gaat het erom je aanbod voor de allerjongsten onder de aandacht te brengen. Het belangrijkste is dat jonge gezinnen zich vooral welkom voelen in de Bibliotheek, en dat het hele bibliotheekteam dat uitstraalt. Zorg er ook voor dat er steeds een duidelijk BoekStart-aanspreekpunt is in de Bibliotheek, waar bezoekers een bibliotheekmedewerker kunnen vinden die hen wegwijs maakt. Maar durf als medewerker ook zelf bezoekers aan te spreken. Dat werkt vaak erg goed!

4.1. BoekStart goed zichtbaar

De BoekStartdag is ook een mooie gelegenheid om te kijken of je het aanbod voor de allerjongsten nog aantrekkelijker kunt presenteren in de BoekStarthoek. Met wat kleine veranderingen en creativiteit maak je de babyhoek extra gezellig en kleurrijk om een warm welkom uit te stralen. Verder loont het altijd de moeite om een rondleiding te organiseren in de Bibliotheek zodat bezoekers goed weten waar ze een passend aanbod kunnen vinden. Je kunt zo'n rondleiding spelenderwijs aanpakken door er een speurtocht van te maken, die je afsluit met een gezellige babyborrel of een interactief voorleesmoment.

4.2. Een BoekStartinloopochtend

Een BoekStartinloopochtend is een laagdrempelig initiatief dat erg goed werkt. In veel bibliotheken zijn de (maandelijkse) inloopochtenden al goed ingeburgerd. Tijdens een BoekStartinloopochtend zijn (groot)ouders met baby's en peuters welkom in de Bibliotheek voor een kop koffie. Zij kunnen vragen stellen over het voorlezen aan hele jonge kinderen en ervaringen en tips uitwisselen over hoe je het voorlezen aan je baby of peuter nog leuker kunt maken. Er is ook tijd om samen voor te lezen of rijmpjes op te zeggen met eenvoudige materialen als ondersteuning. Zoek het niet te ver en denk eenvoudig: jonge kinderen hebben niet veel nodig en worden helemaal blij van zingen, rijmen, uitbeelden en voorwerpen met vrolijke kleurtjes. Dat kan nu eens mét een boekje en dan weer zonder. Een activiteit eindigen met een bellenblaasmachine is helemaal een feestje. Honderden bellen uit de bellenblaasmachine is voor kleintjes een beleving! Wil je een stapje verder gaan? Nodig dan een spreker uit. Een illustrator of auteur van kinderboeken weet altijd wat boeiends te vertellen en spreekt vaak tot de verbeelding. Zeker bij oudere broertjes en zusjes. Denk goed na wat je zelf kunt doen en informeer wat partners in de omgeving organiseren. Misschien kun je wel samen een activiteit programmeren!



tip

Maak een draaiboek om alles in goede banen te leiden en je timing niet uit het oog te verliezen. Kijk hiervoor op Boekstartpro.nl bij [Ouderpartnerschap](#). Hier vind je tips en inspiratie om een ouderbijkomst tot een succes te maken. Je vindt daar ook allerlei ideeën om een inloopochtend invulling te geven, al of niet met een creatieve samenwerkingspartner. Kijk daarvoor ook bij paragraaf 4.4. Organisaties met activiteiten voor de allerjongsten.

4.3. (Kleine) binnen- en buitenactiviteiten die je zelf als Bibliotheek kunt organiseren.

>> Activiteiten bij de genomineerde BoekStart Babyboekjes van het jaar 2022

Wat heb je nodig?

De vijf genomineerde babyboekjes 2022.

Hoe pak je het aan?

Lees de beschrijving behorende bij de vijf genomineerde boekjes en de uiteindelijke winnaar van het Babyboekje van het Jaar. Bij ieder boekje is een activiteit ontwikkeld: beschikbaar in Biebtobieb.

>> Alles inpakken

Wat heb je nodig?

Het filmpje van [Kleintjekunst](#) in huis als inspiratie en lappen stof, handdoeken, lakens en dekens.

Hoe pak je het aan?

Baken een plek in de Bibliotheek af waar alles bedekt en ingepakt mag worden of richt er bijvoorbeeld de voorleeshoek op in. Leg ook de nodige boekjes klaar om ingepakt te worden. Ga aan de slag met een groepje. En daarna op zachte ontdekkingstocht! Of laat de oudere kinderen inpakken en het daarna met de jongere kinderen ontdekken.

>> Badschuim (ook geschikt als buitenactiviteit)

Wat heb je nodig?

Een grote bak of opblaasbadje met water en veel badschuim.

Hoe pak je het aan?

Vul de grote bak of opblaasbadje met water en zeep. Verstop een waterspeeltje of een badboekje in het water en laat de kinderen blazen tot het tevoorschijn komt. Je kunt intussen vertellen over het speelgoed of het verhaaltje in het boekje. Bijvoorbeeld: hier komt de leeuw. Een leeuw is groot en heeft lange haren, ... Je kunt er een verhaal of rijmpje aan koppelen.

NIEUW! Bellenblazen

Wat heb je nodig?

Een tafel, verschillende potjes bellenblaas, een aantal handdoeken en een grote fles met navulling (sop). Of: een bellenblaaskunstenaar die héle grote bellen kan blazen.

Hoe pak je het aan?

Plaats alles op de tafel en laat de kinderen vrij spelen en ontdekken. Wijs de ouders/kinderen er eventueel op dat ze potjes wel rechtop moeten houden.

Tip: je kunt ook bellen blazen zonder échte bellenblaas. Met wat afwasmiddel, water en keukenspullen heb je al gauw een uurtje speelplezier. Laat de peuters lekker ontdekken met verschillende spullen die je naast een bak met sop legt.



>> De Mediaopvoeding Babbelbox

Wat heb je nodig?

Een bibliotheekmedewerker en de materialen uit de [Mediaopvoeding Babbelbox](#): een toolkit die bibliotheken handvatten geeft om het gesprek over mediaopvoeding met ouders te starten en het gesprek op gang te houden. Maak een fysieke 'babbelbox'. Gebruik een grote doos die er aantrekkelijk uitziet, bijvoorbeeld beplakt met gekleurd papier en relevante foto's. Je kunt de stellingen printen en uitsnijden en vervolgens in de 'babbelbox' doen.

Hoe pak je het aan?

Zet de doos op een opvallende plek waar je rustig kunt praten. Je kunt er bijvoorbeeld een scherm bijzetten waarop filmpjes van de Voorleeshoek of digitale prentenboeken (Bereslim) worden afgespeeld. Dat trekt en de ouder kan even rustig praten terwijl hun kind(eren) kijken.

>> Doe-het-na!

Wat heb je nodig?

(Een boek met) foto's of illustraties van verschillende gezichtsuitdrukkingen.

Hoe pak je het aan?

Laat de peuters een afbeelding zien en maak dezelfde gezichtsuitdrukking. De peuters zullen gefascineerd blijven kijken en doen je vast en zeker wel na. In ieder geval levert het leuke foto's op.

>> Fotopret

Wat heb je nodig?

Gelamineerde foto's van verschillende spullen, een perforator en een sleutelring.

Hoe pak je het aan?

Hang verschillende foto's aan een ring. Zorg ervoor dat de foto's gelamineerd zijn, want baby's zullen eraan willen sabbelen en het moet ook bestand zijn tegen peuterknusjes. Let op: knip de hoekjes rond af, anders zijn ze te scherp voor baby's. Samen naar de foto's kijken, nodigt uit om erover te vertellen. Je kunt ouders aanraden dit thuis ook te doen met foto's van het gezin.

>> Handpoppenspel/poppenkast (ook geschikt als buitenactiviteit)

Wat heb je nodig?

Handpoppen, bijvoorbeeld de BoekStartbeerhandpop en een laag meubel.

Hoe pak je het aan?

Beeld een verhaal uit met handpoppen, en zing samen liedjes.

>> Hindernissenbaan of route

Wat heb je nodig?

Kussens, een mobiel, stoffen tunnel (Ikea) enzovoort.

Hoe pak je het aan?

Het is simpelweg: een 'reis rond de wereld' voor de allerkleinsten. Je kunt zelf een hindernissenbaan in elkaar knutselen, maar je kunt ook gewoon een route of pad maken met grote kussens waar baby's en peuters over kunnen kruipen, een mobiel waar ze onder kunnen kruipen, een stoffen tunnel om door te kruipen enzovoort.

>> Liedjes zingen met gebaren

Wat heb je nodig?

De filmpjes van [Muziekkwartier](#) als inspiratie en attributen die in de filmpjes worden gebruikt.

Hoe pak je het aan?

Maak een kring en zing! Zing hetzelfde liedje meerdere keren en begin een nieuw liedje als de aandacht verslapt. Je kunt ook een pedagogisch medewerker of iemand van de plaatselijke muziekschool vragen.



>> Ontdekruijmt

Wat heb je nodig?

Buisjes, flesjes of potjes met goed sluitende deksels met verschillende soorten vullingen (rijst, water, paperclips, muntjes), verschillende soorten stoffen en lepeltjes. Let vooral op textuur, patronen, geluiden, vormen en kleuren.

Hoe pak je het aan?

Richt een plek in waar baby's en peuters aan alles mogen voelen, met alles mogen rammelen en alles mogen ontdekken. Vergeet natuurlijk geen stoffen en plastic boekjes!

>> Relaxruimte

Wat heb je nodig?

Kussens, knuffels, gezellige sfeervolle verlichting en een boek, bijvoorbeeld het boek *De mooiste wiegeliedjes van hier en elders* met teksten van dertien wiegeliedjes in verschillende talen. De liedjes zijn, met rustige begeleiding, te beluisteren via een QR-code of [website](#) (samengesteld door Bart Voet & Esmé Bos, uitgeverij Davidsfonds Infodok).

Hoe pak je het aan?

Richt een relaxruimte in waar ouders en hun baby's even tot rust kunnen komen. Je kunt de muziek van *De mooiste wiegeliedjes* afspelen. Intussen kan er ook af en toe iemand voorlezen aan de kinderen.

>> Speurtocht door de Bibliotheek

Wat heb je nodig?

Grote afbeeldingen of knuffels.

Hoe pak je het aan?

Neem de kinderen mee op speurtocht door de Bibliotheek. Telkens als je iets tegenkomt, benoem je het en vertel je over wat je verstoppt hebt. Je kunt verschillende knuffels verstoppen of je zou ook telkens een (BoekStart)beer kunnen verstoppen die iets anders doet. Hier poetst hij z'n tanden, daar doet hij een pyjama aan, daar leest hij een boek.

>> Spinnenweb

Wat heb je nodig?

Het filmpje van [Kleintjekunst](#) in huis als inspiratie en elastiek, touw, lint, veters, tape.

Hoe pak je het aan?

Knoop, draai en wikkel een web op een plekje in de Bibliotheek. Bevestig hier en daar een dreumesboekje. Nodig de kleintjes uit in het web te bewegen en te ontdekken. En/of geef ze stukjes lint of touw om ook een stukje web te weven.

NIEUW! Stoepkrijten

Wat heb je nodig?

Stoepkrijt in verschillende kleuren en diktes in een grote bak en een verharde en veilige ondergrond.

Hoe pak je het aan?

Baken een buitenplaats af waar de kinderen veilig kunnen stoepkrijten. Plaats de bak met krijtjes op een centrale plek en laat de kinderen vrij aan de slag gaan. Teken eventueel nog een aantal rechte en kronkellijnen op het plein, met een begin- en eindpunt. Laat de kinderen over de lijnen lopen, hinkelen, kruipen, springen. Wie kan er op de lijn blijven en waar komt de lijn uit? Misschien wel bij een (tekening van) een kinderboekfiguur?

>> Verstoppertje

Wat heb je nodig?

Een doek en knuffels.

Hoe pak je het aan?

Laat de knuffels af en toe verdwijnen onder de doek en vraag de kinderen op zoek te gaan naar de knuffels. Hebben ze door dat ze onder de doek liggen? Laat voor de verandering ook even een boekje verdwijnen, zodat je daarin samen kunt kijken zodra de kinderen het vinden.

>> Verteltent (ook geschikt als buitenactiviteit)

Wat heb je nodig?

Een tipi of tent of gewoon een paar lakens waar je een leuke tent mee bouwt én een voorleesvrijwilliger.

Hoe pak je het aan?

Maak een tent zodat je een intieme ruimte hebt waar kan worden voorgelezen. Als je wil, kun je de tent inrichten volgens het thema van het boek. Zo kun je de kinderen echt onderdompelen in het verhaal.

>> Verzorg de knuffel

Wat heb je nodig?

Een knuffel, pleisters en het boek: *Nog even een kusje erop* (van Jörg Mühle, uitgeverij Gottmer) of *De kleine dierendokter* (van Eric Bouwens, Uitgeverij Oogappel).

Hoe pak je het aan?

Nog even een kusje erop: oei, de knuffel heeft zich pijn gedaan! Help de kinderen de knuffel goed te verzorgen en laat ze een pleister op de knuffel plakken. Je kunt van te voren vragen of de ouders de favoriete knuffel van hun kinderen willen meebrengen. *De kleine dierendokter*: alle dieren in het boek hebben hulp nodig. Door de peuters te laten doen wat de dieren in het boek vragen, wordt zij een echte dierendokter! Welke jammergeluiden maken al deze dieren? Boots samen met de peuters al deze geluiden na. Speel samen knuffeldierendokter. Verzamel knuffels en leg ze in bed. Verzin behandelingen, neem er ook echt verband, pleisters en doekjes bij.

4.4. Organisaties met activiteiten voor de allerjongsten

Er zijn heel wat organisaties die op locatie allerhande activiteiten organiseren voor kinderen tussen 0 en 2,5 jaar. We hebben hieronder de voor ons bekende organisaties voor jullie op een rij gezet, ingedeeld op genre met vermelding van de leeftijdscategorie. Kijk zeker ook naar het lokale aanbod!

Baby- en kindergebaren

Er zijn meerdere aanbieders, bijvoorbeeld:

- [Babygebaren 6 mnd+](#)
- [Gebarenstem.nl 6 mnd+](#)
- [Taal voor taal 6mnd+](#)
- [Wapperkids 6 mnd+](#)

>> Voorlezen en spelen met een boekje: Boekideeën

Wat heb je nodig?

Kijk op [BoekStartpro Boekideeën](#).

Hoe pak je het aan?

Boekideeën geven suggesties rondom het voorlezen met een goed gekozen boek als uitgangspunt, voor jonge kinderen van 0 tot 2+. Ze zijn gericht op de kinderopvang om mee te werken op de groep maar dat kan ook heel goed in de Bibliotheek met een groepje kinderen. Misschien wil een pedagogisch medewerker van een kinderopvang in het werkgebied zich hiervoor inzetten.

>> Werkvorm bij BoekStartgroeimeter

Wat heb je nodig?

De BoekStartgroeimeter, smartphone.

Hoe pak je het aan?

De werkvorm is beschikbaar in Biebtobieb en in de Toolkit BoekStartdag.

>> Werkvorm Het belang van leesplezier

Wat heb je nodig?

Spelbord beschikbaar in Biebtobieb.

Hoe pak je het aan?

De werkvorm is beschikbaar in Biebtobieb en in de Toolkit BoekStartdag.

>> Zaklantaarn

Wat heb je nodig?

Het filmpje van [Kleintjekunst](#) in huis als inspiratie en een zaklamp.

Hoe pak je het aan?

Speel met het lichtje zoals in de film en betrek de kinderen erbij. Oefen voor het schaduwspel van te voren. Of doe met zaklantaarn en al een ontdekkingstocht door de donkere hoekjes van de Bibliotheek.

Interactieve beeldende kunst en spel

- [Diederikes Toko: Doosje Binnenste Buiten 2+](#)
- [Diederikes Toko: Het Pieterpeuterpad 1,5+](#)
- [Diederikes Toko: Onder de tafel! 2+](#)
- [Kleintje Kunst 0+](#)
- [Baby Sensory 0+](#)

Dans

- [Dadodans 2+](#)
- [Dadodans: De stilte 2+](#)
- [Wonderland Collectief/ Koro Koro 0+](#)

Muziek

- [Buro Bannink: Baby speelconcert](#) 0+
- [Buro Bannink: Dreumesconcert](#) 1,5+
- [Memorable Momenten \(MEMO\)](#) 0+
- [Muziek op schoot](#) 0+
- [Oorkaan](#) 2+

Theater

- [Laros & De Jong Beeldmakerij: Taart voor tijger](#) 2+
- [Maan en Merlijn: verschillende voorstellingen](#) 2+
- [Malou Van Sluis: voorstelling VaarWel](#) 2+
- [Stichting Emilie Weisse Circustheater](#) 0+
- [Stip](#) 1+
- [Theater Frijns: voorstelling Kiekeboe](#) 1+
- [Theater Stof: voorstelling Wondertuin](#) 1+
- [Theater Stof: voorstelling De kleine IJsbeer](#) 2+
- [Theaterbureau Vanaf Twee](#) 2+

4.5. Activiteiten van bibliotheken

Hier vind je ter inspiratie divers activiteitenaanbod gericht op ouders en jonge kinderen dat door bibliotheken is georganiseerd. In de [BoekStart Biebtobiegroep](#) staat alle informatie over de activiteiten. Kijk daar ook voor de meest recente aanvullingen. Heb je zelf in jouw Bibliotheek een activiteit voor ouders en jonge kinderen georganiseerd? Deel het in de BoekStartgroep bij 'Activiteiten ouders & jonge kinderen'! Een paar voorbeelden:

- [Babyboekenfestival | Bibliotheek Utrecht](#) 0+
- [Baby Drive-in | de Bibliotheek AanZet](#) 0+
- [Prentenboekenfestival | Bibliotheek Idea](#) 2+
- [Babybieb-bijeenkomst | Babel, Artisjok&Olijfe en Cubiss](#) 0+
- **NIEUW!** [BabyBieb De Dierentuin | Bibliotheek De Lage Beemden](#) 0+
- [Slimme Baby's | Bibliotheek Rotterdam](#) 0+
- [Reis door Prentenboekenland | Bibliotheek Hoogeveen](#) 2+
- [B\(r\)abbels en Woordenwinkeltje | ROZET Bibliotheek](#) 0+ en 2+
- [Boekjes & Babbels | Bibliotheek Oost-Achterhoek](#) 0+ en 2+
- [BuitenBoekStart | CODA Bibliotheek](#) 0+
- [Peuteruurtjes | Noord Oost Brabantse Bibliotheken](#) 2+
- [Weggever peuterbon | Bibliotheek Gelderland Zuid](#) 2+
- [BoekStartfestival | de Nieuwe Bibliotheek Almere](#) 0+
- [BoekStartberen speurtocht | de Bibliotheek Achterhoekse Poort](#) 0+ en 2+
- [Programma BoekStartdag | de Bibliotheek Kampen](#) 0+ en 2+

Voorlezen en vertellen

- Auteurs via [de Schrijverscentrale](#) 2+
- [De Voorleeshoek](#) 2+
- [VoorleesExpress in de Bibliotheek](#) 2+
- [Voorlezen met gebaren](#) 0+

>> Meertalige activiteiten

Begin en start de voorleesactiviteit met het BoekStartlied '[De Voorleestrom](#)'! Dit voorleesliedje is er, behalve in het Nederlands, in twaalf talen.

- **Prentenboeken in alle talen**
[Prentenboekeninalletalen.nl](#) is een initiatief van de VoorleesExpress en biedt audio-vertalingen van klassieke prentenboeken. De bekende prentenboeken zijn vertaald in soms wel 27 talen, inclusief gebarentaal.
- **Prentenboek van het Jaar**
Het Prentenboek van het Jaar 2024, *Help! Een verrassing!* van Miriam Bos, is vertaald in vier talen: Turks, Pools, Arabisch en Oekraïens. Gebruik de vertalingen naast het gewone prentenboek en organiseer een meertalige voorleesbijeenkomst.
- **Kinder- en wiegeliedjes in meer talen**
Behalve het Nederlandse 'In de maneschijn' biedt Standaard Uitgeverij [De mooiste wiegeliedjes van hier en elders: nog tien andere liedjes in verschillende Europese talen en in het Turks, Marokkaans en Russisch](#).
- **Mama Lisa's World**
Kijk op [Mama Lisa's World](#) voor kinderliedjes uit de hele wereld, te vinden via continent en vervolgens per land.
- **World of Books van Bibliotheek Amstelland**
Meertaligheid heeft met [World of Books](#) echt een plek in de Bibliotheek Amstelland gekregen. Er zijn boeken in verschillende talen en er worden meertalige voorleessessies georganiseerd.
- **Meertalige voorleesfilmpjes in de Jeugdbibliotheek**
Op [Jeugdbibliotheek.nl](#) staan voorleesfilmpjes in het Nederlands, Pools, Turks, Arabisch, Engels of Spaans. Met honderden prentenboeken is er voor ieder kind wel iets leuks bij!
- Kijk ook in de [BoekStartdag-Toolkit](#) op [boekstartpro.nl](#) onder het kopje 'Meertaligheid'.

4.6. Activiteiten op afstand (online)

Tijdens de coronaperiode werd er steeds meer online (activiteiten)aanbod voor ouder en kind georganiseerd door bibliotheken. En nog steeds geldt: ook online kun je leuke en waardevolle activiteiten organiseren die je tijdens de BoekStartdag extra onder de aandacht kunt brengen. Hieronder staat een aantal voorbeelden.

- [BiebStartochtenden \(online\) | Bibliotheek Kennemerwaard](#) 0+
- [BoekStart Boekenbeer | Biblionet Drenthe](#) 1,5+
- [Boekjes & Babbels online | Bibliotheek Veldhoven](#) 0+
- [Online Biebfestival | Bibliotheek West-Achterhoek](#) 2+
- [BoekStartcoach filmpjes voor ouders | Bibliotheek Rivierenland](#) 0+
- [Online Peuteruurtje | Bibliotheek Uden](#) 2+
- [De Digitale Voorleestas | Rijnbrink en de Bibliotheken](#) 2+

In de Biebtobiegroep BoekStart worden alle online activiteiten verzameld, klik [hier](#) om alles te bekijken.

5. Communicatie

Als je je partners hebt gevonden en je programma rond is, kun je beginnen met communiceren!

Is je programma nog niet helemaal rond, maar wil je de BoekStartdag al wel onder de aandacht brengen? Dan kun je alvast je publiek triggeren met een 'save the date'- boodschap op een poster, in de nieuwsbrief van de Bibliotheek of via de sociale media.

tip

Vergeet niet #BoekStartdag2024 toe te voegen wanneer je over de BoekStartdag communiceert via de sociale media.

Denk tijdig na over de communicatie. Maak duidelijke afspraken met de dienst Marketing & Communicatie of de communicatiemedewerker van de Bibliotheek. Plan deadlines goed in zodat de BoekStartdag regelmatig kan terugkomen in de nieuwsbrief of op de Facebookpagina van de Bibliotheek en die van de gemeente. Vaak worden er voor communicatiemiddelen zoals het gemeentelijk infoblad strakke deadlines gehanteerd. Hou daar zeker rekening mee. Denk ook aan social media plaatsen waar veel ouders van jonge kinderen kijken.

Er zijn vast ook andere interessante partners die de BoekStartdag mee willen promoten. Natuurlijk denken we daarbij aan Jeugdgezondheidszorg/de consultatiebureaus en kinderopvangorganisaties, maar denk ook aan de boekhandel, dokterspraktijken en culturele instellingen (zie Hoofdstuk 3: Samenwerken met lokale partners). En wellicht wil de kinderkleding- of schoenenwinkel of de speelgoedwinkel ook wel promotie maken voor de BoekStartdag.

Materialen

Behalve deze inspiratiegids worden er landelijk materialen ontwikkeld om in te zetten op de BoekStartdag:

- BoekStartdagposter die iedere Bibliotheek kan personaliseren; de poster is beschikbaar via de [portal landelijke huisstijl](#);
- Online banner te downloaden via [boekstartpro.nl](#);
- Advertentie, te downloaden via [boekstartpro.nl](#);
- Filmpjes, te downloaden via [boekstartpro.nl](#);
- Vlaggenlijn, te bestellen via de [BoekStartbestellijst](#);
- Uitdelertjes: groeimeter, mijlpaalkaarten en sokjes, te bestellen via de [BoekStartbestellijst](#);
- BoekStart berenmasker;
- BoekStart kleurplaat.

6. Draaiboek

Hieronder geven we een algemene leidraad van de verschillende stappen die komen kijken bij het organiseren van de BoekStartdag. Het is een houvast om je op weg te helpen, aan te passen aan de specifieke situatie in jouw Bibliotheek.

Januari

|| Een plan maken voor de BoekStartdag, met doel, doelgroep, middelen en communicatie. || Contacten leggen met mogelijke partners. || Duidelijk communiceren over het doel van de BoekStartdag naar partners. || Een samenwerking met partner(s) en eventuele financiële gevolgen vastleggen. || Maak afspraken met Marketing & Communicatie rond mogelijke kanalen die je kunt gebruiken en over de deadlines. || Maak een contentkalender over wat je wanneer en via welk kanaal zal communiceren. || Grote lijnen bepalen: programmastructuur ('s morgens of 's middags? Aantal activiteiten? Timing? Keuze activiteiten? Welke doorlopende activiteiten?). ||

Februari

|| Uitwerken programma in samenwerking met betrokken partners. || Taakverdeling met de betrokken partners maken: wie financiert wat? Wie organiseert wat? Wie helpt mee met promotie van de BoekStartdag? || Bekijk hoeveel personen er de dag zelf aanwezig moeten zijn. || Boek de activiteiten van externen op tijd en maak met hen duidelijke afspraken. || Eigen organisatie inlichten (vloer en management) over de grote lijn van de plannen rond de BoekStartdag. ||

Maart

|| Communicatie: kinderopvang op de hoogte stellen en vragen of ze vanaf begin mei ouders willen uitnodigen. || Aantal BoekStartmaterialen bepalen en bestellen. || Bestellen van eventuele benodigdheden (enveloppen e.d.). || Mogelijke technische vereisten voor activiteiten regelen. || Materiaal voor catering. || Kussens, zitbanken e.d., speelgoed, knutselmateriaal, matten, kinderstoelen,... ||

April

|| Communicatie: de kinderopvang voorzien van een voorbeeldtekst die ze kunnen gebruiken in de nieuwsbrief. || Communicatie: BoekStartdag melden in eigen nieuwsbrief en via de sociale media. || Communicatie: onlinebanner en op de website. || Vrijwilligers eigen organisatie inlichten. || Taken nalopen en eventueel ruimte geven voor eigen inbreng: niet iedereen hoeft op de dag zelf aanwezig te zijn, maar misschien zijn er op andere momenten nog taken op te nemen. Het is belangrijk dat de BoekStartdag door heel het team wordt gedragen en dat iedereen zijn inbreng deels kan bepalen. ||

Mei

|| Communicatie: reminder in eigen nieuwsbrief, op website, op Facebook (facebookteaser). || Communicatie: betrokken partners de nodige informatie en materialen bezorgen zodat zij ook kunnen communiceren: bijvoorbeeld flyers bij JGZ en kinderopvang, posters bij samenwerkingspartners en middenstand in de buurt. || Verzamelen van materiaal en maken van bewegwijzering, feestelijke versiering,... || Maken van een ticketbord/ tickets. ||

De dagen ervoor

|| Maak een checklist (zie de checklist in hoofdstuk 8). || Communicatie via Facebook opvoeren (dat kan op een interactieve manier met een poll of een wedstrijd). || Checken of alles aanwezig is. || Drank en hapjes inkopen. || Vrijwilligers inschakelen om te helpen.

7. Praktische tips

tip

Kies er voor om niet met aanmelden te werken: hou er rekening mee dat het voor de ouders vaak moeilijk is om in te schatten wanneer het lukt naar de Bibliotheek te gaan. Op voorhand moeten aanmelden, werkt dus drempelverhogend. Om de grootte van de groep in de hand te houden, kun je kaartjes ter beschikking stellen voor het juiste aantal kinderen per activiteit. Zo heb je een duidelijk overzicht van waar gezinnen nog kunnen aansluiten wanneer ze aankomen.



tip

Zorg ervoor dat er minstens één doorlopende activiteit is waar ouders gewoon kunnen instappen. Voorleessessies zijn hiervoor ideaal. Op die manier kunnen ouders hun eigen planning maken en rekening houden met het eten- en slaapritme van hun kind.

tip

Voorleesactiviteiten worden uiteraard bij voorkeur gegeven op een plek waar het rustig is, zodat kinderen niet snel afgeleid worden door andere activiteiten.

tip

Ouders voelen zich sneller aangesproken wanneer ze weten dat ze de activiteit ook mogen volgen en bij hun baby of peuter mogen blijven. Ze laten hun kinderen niet zo graag achter tijdens een activiteit. Hou hier rekening mee. Stel de ouders op hun gemak en zorg ervoor dat zij zich tijdens de activiteit eventueel ook bezig kunnen houden, bijvoorbeeld in de tijdschriftenhoek, en alleen hoeven in te springen wanneer nodig.



tip

Zorg dat er een plek is waar ouders hun buggy of maxicosy kwijt kunnen. Zorg voor een (gezond) hapje of een drankje zoals fruitspiesjes, snackgroenten en water.

tip

Zorg dat het hele gezin zich betrokken voelt en spreek zeker ook de vaders aan. Dat kan al in de keuze van beelden die je gebruikt om te communiceren over de BoekStartdag. Denk ook aan de oudere broer of zus. Misschien willen zij wel leren voorlezen aan kleine broer of zus?

8. Checklist

Deze handige checklist kun je gebruiken om na te gaan of je volledig klaar bent voor de BoekStartdag.

Partners, vrijwilligers, begeleiders:

- Kennen het programma
- Kennen de taakverdeling
- Weten wie het aanspreekpunt is
- Ontvangen de workshop-begeleiders

Benodigheden:

- Materialen zijn aanwezig
- Poetsmateriaal voor ongelukjes
- EHBO-kist
- Drank en hapjes
- Voldoende weggevertjes voor de aanwezigen
- Microgolf/verzorgingskussen/potje + extra prullenbak (met deksel)
- Ticketbord (bij meerdere activiteiten)
- Inrichting

De ruimte in de Bibliotheek:

- Alles controleren i.v.m. veiligheid
- Er is een plaats voor buggy's en maxi-cosy's
- Er is een plaats waar ouders even kunnen ontspannen
- Verschoonhoekje is ingericht en duidelijk aangeduid
- Er is een afgeschermd plaats voor borstvoeding
- Duidelijk aanduiden waar in de Bibliotheek de activiteiten plaatsvinden

Promotie:

- Alle aanwezige bibliotheekmedewerkers zijn op de hoogte en kunnen ouder verwijzen
- BoekStart is goed zichtbaar
- Promotiematerialen voor activiteiten zijn aanwezig

9. Evaluatie

We streven naar een deelname van 50% van de vestigingen (ca. 400 vestigingen), waarbij er 30 kinderen per vestiging worden bereikt (ca. 12.000 kinderen). Om te kijken of dit doel wordt behaald, op welke manier er invulling is gegeven aan de dag en hoe de dag is verlopen, vragen wij om een evaluatie. Hiertoe versturen we in de week na de BoekStartdag een Google-antwoordformulier naar alle bibliotheken. We vragen bijvoorbeeld naar:

- aantal deelnemende vestigingen per basisbibliotheek;
- gemiddeld aantal aanwezige kinderen per vestiging;
- gemiddeld aantal uitgedeelde koffers per vestiging;
- soort activiteit per vestiging;
- ervaringen van de bibliotheekmedewerkers.

Ook belangrijk om te weten is de reacties van ouders. Die kun je bijvoorbeeld ophalen door een evaluatiestrookje met drie vragen (of een ander aantal vragen) te gebruiken dat je aan een aantal ouders uitdeelt. Praktisch is om een scheurkaart in te zetten. Ouders hoeven dan alleen een scheurtje te maken bij het gewenste antwoord.



Colofon

© Stichting Lezen (2020/2024)

De inspiratiegids is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma BoekStart (Stichting Lezen/KB, Nationale Bibliotheek).

Deze inspiratiegids is tot stand gekomen in een samenwerking tussen Stichting Lezen en SPN Kernteam Jeugd en Onderwijs.

Foto's: © Iedereen Leest (p. 7, 8 en 16.), © Michiel Devijver (p. 4 en 14 bovenaan) en overige fotografie landelijke huisstijlportal de Bibliotheek

Met dank aan Boekstart | Iedereen leest voor hun gids *Boekstart-dag aan de slag!* als inspiratiebron

